

قانون مدنی

به انضمام قانون مسئولیت مدنی

تدوین: ابراهیم عقیقی

انتشارات آوای عدالت

شهریور ۱۳۹۵

عنوان قراردادی	: ایران، قوانین و احکام
عنوان و نام پدیدآور	: قانون مدنی/ تدوین ابراهیم عقیقی.
مشخصات نشر	: مشهد: آوای عدالت، ۱۳۹۵.
مشخصات ظاهری	: ۲۸۸ ص: جدول، نمودار.
شابک	: 978-600-96091-9-2
وضعیت فهرست نویسی	: قیفا
موضوع	: قانون مدنی - ایران
موضوع	: مسئولیت (حقوق) - ایران
سازمان اسناد و کتابخانه ملی	: عقیقی، ابراهیم، ۱۳۴۶ - گردآورنده
رده بندی کنگره	: KMH۴۹۴ ۱۳۹۵
رده بندی دهکده	: ۳۴۷/۵۵
شماره کتابشناسی ملی	: ۴۱۷۰

ناشر: انتشارات آوای عدالت

قانون مدنی به انضمام قانون مسئولیت مدنی

تدوین: ابراهیم عقیقی

ویراستار: نرگس عقیقی

تایپ و طرح جلد: نرگس عقیقی

صفحه آرا: نفیسه اسماعیلی

تیراژ: ۱۰۰۰ جلد

نوبت چاپ: اول

سال چاپ: شهریور ۱۳۹۵

شماره شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۹۶۰۹۱-۹-۲

قیمت: ۷۰۰۰ تومان

تلفن پخش: ۸۵۳۵-۵۸۵۹-۰۹۱ و پست الکترونیک: agha1751@yahoo.com

این اثر مشمول قانون حمایت از مولفان و مصنفان و هنرمندان مصوب ۱۳۴۱ است هرکس تمام یا قسمتی از این اثر را بدون اجازه مولف نشر یا پخش یا عرضه کند و یا از عنوان و یا جلد و محتوای آن تقلید نماید مورد پیگرد قانونی قرار خواهد گرفت.

فهرست مطالب

مقدمه.....	۱۳
در انتشار و آثار و اجراء قوانین به طور عموم.....	۱۳
جلد اول: در اصول.....	۱۵
کتاب اول: بیان اموال و مالکیت به طور کلی.....	۱۵
باب اول: در بیان انواع اموال.....	۱۵
فصل اول: در اموال غیر منقول.....	۱۵
فصل دوم: در اموال منقوله.....	۱۶
فصل سوم: در اموالی که مالک خاص ندارد.....	۱۷
باب دوم: در حقوق مختلفه که از اشخاص نسبت به اموال حاصل می شود.....	۱۹
فصل اول: در مالکیت.....	۱۹
فصل دوم: در حق انتفاع.....	۲۱
مبحث اول: در عمری و رقبی و سکنی.....	۲۱
مبحث دوم: در وقف.....	۲۳
مبحث سوم: در حق انتفاع از مباحات.....	۲۹
فصل سوم: در حق ارتفاق نسبت به ملک غیر و در احکام املاک مجاور.....	۳۰
مبحث اول: در حق ارتفاق نسبت به ملک غیر.....	۳۰
مبحث دوم: در احکام و آثار املاک نسبت به املاک مجاور.....	۳۳
مبحث سوم: در حریم املاک.....	۳۸
کتاب دوم: در اسباب تملک.....	۳۸

۳۹	قسمت اول: در احیاء اراضی موات و حیازت اشیاء میباحه
۳۹	باب اول: در احیاء اراضی موات و میباحه
۴۰	باب دوم: در حیازت میباحات
۴۲	باب سوم: در معادن
۴۲	باب چهارم: در اشیاء پیدا شده و حیوانات ضاله
۴۳	فصل اول: در اشیاء پیدا شده
۴۵	فصل دوم: در حیوانات ضاله
۴۵	باب پنجم: در اشیاء دفینه
۴۶	باب ششم: در اشیاء گمشده
۴۷	قسمت دوم: در عقود معاملات و امامت
۴۷	باب اول: در عقود و تعهدات به غیر کی
۴۷	فصل اول: در اقسام عقود معاملات
۴۸	فصل دوم: در شرایط اساسی برای صحت معامله
۴۸	مبحث اول: در قصد طرفین و رضای آنها
۵۱	مبحث دوم: در اهلیت طرفین
۵۲	مبحث سوم: در مورد معامله
۵۲	مبحث چهارم: در جهت معامله
۵۳	فصل سوم: در اثر معاملات
۵۳	مبحث اول: در قواعد عمومی
۵۴	مبحث دوم: در خسارات حاصله از عدم اجرای تعهدات
۵۵	مبحث سوم: در اثر عقود نسبت به اشخاص ثالث
۵۵	فصل چهارم: در بیان شرایطی که در ضمن عقد می شود
۵۵	مبحث اول: در اقسام شرط

۵۶	مبحث دوم: در احکام شرط
۵۸	فصل پنجم: در معاملاتی که موضوع آن مال غیر است یا معاملات فضولی
۶۱	فصل ششم: در سقوط تعهدات
۶۲	مبحث اول: در وفاء به عهد
۶۴	مبحث دوم: در اقاله
۶۵	مبحث سوم: در ابراء
۶۶	مبحث چهارم: در تبدیل تعهد
۶۶	مبحث پنجم: در تهاتر
۶۸	مبحث ششم: الذییت باقی الذمه
۶۸	باب دوم: در الزاماتی که بدون قرارداد حاصل می شود
۶۸	فصل اول: کلیات
۶۹	فصل دوم: در ضمان قهری
۷۰	مبحث اول: در غصب
۷۲	مبحث دوم: در اتلاف
۷۴	مبحث سوم: در تسبیب
۷۵	مبحث چهارم: در استیفاء
۷۶	باب سوم: در عقود معینه مختلفه
۷۶	فصل اول: در بیع
۷۶	مبحث اول: در احکام بیع
۷۷	مبحث دوم: در طرفین معامله
۷۸	مبحث سوم: در مبیع
۷۸	مبحث چهارم: در آثار بیع
۷۸	مبحث پنجم: در خیارات و احکام راجعه به آن

۹۷	فصل دوم: در بیع شرط
۹۹	فصل سوم: در معاوضه
۹۹	فصل چهارم: در اجاره
۹۹	مبحث اول: در اجاره اشیاء
۱۰۶	مبحث دوم: در اجاره حیوانات
۱۰۷	مبحث سوم: در اجاره اشخاص
۱۰۹	فصل پنجم: در مزارعه و مساقات
۱۰۹	مبحث اول: در مزارعه
۱۱۳	مبحث دوم: در مساقات
۱۱۳	فصل ششم: در مضاربه
۱۱۶	فصل هفتم: در جعله
۱۱۷	فصل هشتم: در شرکت
۱۱۷	مبحث اول: در احکام شرکت
۱۲۰	مبحث دوم: در تقسیم اموال شرکت
۱۲۳	فصل نهم: در ودیعه
۱۲۳	مبحث اول: در کلیات
۱۲۴	مبحث دوم: در تعهدات امین
۱۲۸	مبحث سوم: در تعهدات امانت گذار
۱۲۸	فصل دهم: در عاریه
۱۳	فصل یازدهم: در قرض
۱۳۱	فصل دوازدهم: در قمار و گرویندی
۱۳۱	فصل سیزدهم: در وکالت
۱۳۱	مبحث اول: در کلیات

۱۳۲	مبحث دوم: در تعهدات وکیل
۱۳۴	مبحث سوم: در تعهدات موکل
۱۳۴	مبحث چهارم: در طرق مختلفه انقضاء وکالت
۱۳۶	صل چهاردهم: در ضمان عقدی
۱۳۶	مبحث اول: در کلیات
۱۳۷	مبحث دوم: در اثر ضمان بین ضامن و مضمون له
۱۳۹	مبحث سوم: در اثر ضمان بین ضامن و مضمون عنه
۱۴۱	مبحث چهارم: در ضمان بین ضامنین
۱۴۱	فصل پانزدهم: در ضمان بالله
۱۴۳	فصل شانزدهم: در ضمانت
۱۴۶	فصل هفدهم: در ضمانت
۱۴۹	فصل هیجدهم: در رهن
۱۵۳	فصل نوزدهم: در هبه
۱۵۵	قسمت سوم: در اخذ به شفعه
۱۵۷	قسمت چهارم: در وصایا و ارث
۱۵۷	باب اول: در وصایا
۱۵۷	فصل اول: در کلیات
۱۵۹	فصل دوم: در موصی
۱۶۰	فصل سوم: در موصی به
۱۶۰	فصل چهارم: در موصی له
۱۶۲	فصل پنجم: در وصی
۱۶۳	باب دوم: در ارث
۳	فصل اول: در موجبات ارث و طبقات مختلفه وراث

۱۶۴	فصل دوم: در تحقق ارث
۱۶۶	فصل سوم: در شرایط و جمله از موانع ارث
۱۶۸	فصل چهارم: در حجب
۱۷۰	فصل پنجم: در فرض و صاحبان فرض
۱۷۲	فصل ششم: در سهم الارث طبقات مختلفه وراث
۱۷۲	مبحث اول: در سهم الارث طبقه اول
۱۷۵	مبحث دوم: در سهم الارث طبقه دوم
۱۷۸	مبحث سوم: در سهم الارث وراث طبقه سوم
۱۸۲	مبحث چهارم: در میراث زوج و زوجه
۱۸۴	کتاب سوم: در مقررات مجرده
۱۸۵	جلد دوم: در اشخاص
۱۸۵	کتاب اول: در کلیات
۱۸۹	کتاب دوم: در تابعیت
۱۹۹	کتاب سوم: در اسناد سجل احوال
۲۰۱	کتاب چهارم: در اقامتگاه
۲۰۳	کتاب پنجم: در غایب مفقود الاثر
۲۰۸	کتاب ششم: در قرابت
۲۰۹	کتاب هفتم: در نکاح و طلاق
۲۰۹	باب اول: در نکاح
۲۰۹	فصل اول: در خواستگاری
۲۱۱	فصل دوم: قابلیت صحی برای ازدواج
۲۱۲	فصل سوم: در موانع نکاح

۲۱۶	فصل چهارم: شرایط صحت نکاح
۲۱۷	فصل پنجم: وکالت در نکاح
۲۱۷	فصل ششم: در نکاح منقطع
۲۱۸	حل هفتم: در مهر
۲۲۳	فصل هشتم: در حقوق و تکالیف زوجین نسبت به یکدیگر
۲۲۷	باب دوم: در حلال عقد نکاح
۲۲۷	فصل اول: در رد امکان فسخ نکاح
۲۳۱	فصل دوم: در طلاق
۲۳۱	مبحث اول: در کدات
۲۳۲	مبحث دوم: در انسام طالق
۲۳۳	مبحث سوم: در عقد
۲۳۵	کتاب هشتم: در اولاد
۲۳۵	باب اول: در نسب
۲۳۷	باب دوم: در نگاهداری و تربیت اطفال
۲۴۰	باب سوم: در ولایت قهری پدر و جد پدری
۲۴۳	کتاب نهم: در خانواده
۲۴۳	فصل سوم: در الزام به اتفاق
۲۴۵	کتاب دهم: در حجر و قیمومت
۲۴۶	فصل اول: در کلیات
۲۴۸	فصل دوم: در موارد نصب قیم و ترتیب آن
۲۵۱	فصل سوم: در اختیارات و وظائف و مسئولیت قیم و حدود آن، نظارت مدعی العلم
۲۵۱	در امور صغار و مجانین و اشخاص غیر رشید
۲۵۶	فصل چهارم: در موارد عزل قیم

فصل پنجم: در خروج از تحت قیمومت ۲۵۸

جلد سوم: در ادله اثبات دعوی ۲۵۹

کتاب اول: در کلیات ۲۵۹

باب اول: در اقرار ۲۵۹

باب دوم: در شرایط اقرار ۲۵۹

باب سوم: در اقرار اقرار ۲۶۱

کتاب دوم: در اقرار ۲۶۳

کتاب چهارم: در شهادت ۲۶۷

باب اول: در موارد شهادت ۲۶۷

باب دوم: در شرایط شهادت ۲۷۰

کتاب چهارم: در امارات ۲۷۱

کتاب پنجم: در قسم ۲۷۲

قانون مسئولیت مدنی ۲۷۵

آیین نامه اجرایی قانون الحاق یک تبصره به ماده ۱۰۲ قانون مدنی مصوب ۱۳۷۷/۲/۱۳

هیأت وزیران ۲۷۲

قانون استفساریه تبصره ذیل ماده ۱۰۸۲ قانون مدنی مصوب ۱۳۸۴/۲/۲ ۲۷۴

مقدمه

د انتشار و آثار و اجراء قوانین به طور عموم

به ۱- مصوبات مجلس شورای اسلامی و نتیجه همه‌پرسی پس از بی‌مراحل قانونی به رئیس جمهور ابلاغ می‌شود. رئیس جمهور باید ظرف مدت پنج روز آن را امضاء و به مجریان ابلاغ نماید و دستور انتشار آن را صادر کند و بر پایه رسمی موظف است ظرف مدت ۷۲ ساعت پس از ابلاغ منتشر نماید.

تبصره- در صورت استناد رئیس جمهور از امضاء یا ابلاغ در مدت مذکور در این ماده به دستور رئیس مجلس شورای اسلامی روزنامه رسمی موظف است ظرف مدت ۷۲ ساعت مصوبه را چاپ و منتشر نماید.^۱

ماده ۲- قوانین ۱۵ روز پس از انتشار در سراسر کشور لازم الاجرا است مگر آنکه در خود قانون، ترتیب خاصی برای موقع اجراء مقرر شده باشد.^۲

^۱ اصلاحی مصوب ۱۳۷۰/۸/۱۴ - روزنامه‌ی رسمی ۱۳۶۱۴ - ۱۳۷۰/۹/۱۱ - مجموعه قوانین ۱۳۷۰ ص ۵۲۳.

^۲ اصلاحی مصوب ۱۳۷۰/۸/۱۴ - روزنامه‌ی رسمی ۱۳۶۱۴ - ۱۳۷۰/۹/۱۱ - مجموعه قوانین ۱۳۷۰ ص ۵۲۳.

^۳ کلیه مصوبات مربوط به تأمین نامه داخلی مجلس شورای اسلامی از موضوع ماده ۲ قانون مدنی مستثنی است.

ماده ۳- انتشار قوانین باید در روزنامه رسمی به عمل آید.

ماده ۴- اثر قانون نسبت به آتیه است و قانون نسبت به ماقبل خود اثر ندارد مگر اینکه در خود قانون، مقررات خاصی نسبت به این موضوع اتنا شده باشد.

ماده ۵- کلیه سکنه ایران اعم از اتباع داخله و خارجه مطیع قوانین ایران خواهند بود مگر در مواردی که قانون استثناء کرده باشد.

ماده ۶- قوانین مربوط به احوال شخصیه از قبیل نکاح و طلاق و اهلیت اشخاص را در مورد کلیه اتباع ایران ولو اینکه مقیم در خارج باشند مجری خواهد بود.

ماده ۷- اتباع خارجه مقیم در خاک ایران از حیث مسائل مربوطه به احوال شخصیه و اهلیت خود و همچنین از حیث حقوق ارثیه در حدود معاهدات مطیع قوانین و مقررات دولت متبوع خود خواهند بود.

ماده ۸- اموال غیر منقول که اتباع خارجه در ایران بر طبق عهود تملک کرده یا می کنند از هر جهت تابع قوانین ایران خواهد بود.

ماده ۹- مقررات عهودی که بر طبق قانون اساسی بین دولت ایران و سایر دول منعقد شده باشد در حکم قانون است.

ماده ۱۰- قراردادهای خصوصی نسبت به کسانی که از آنها منعقد نموده اند در صورتی که مخالف صریح قانون نباشد نافذ است.